

WIKIPEDIA

Sterkteleer

Sterkteleer of **toegepaste mechanica** onderzoekt de voorwaarden waaraan constructies moeten voldoen om niet te bezwijken, de gewenste stijfheid te hebben en voldoende duurzaam zijn.

Sterkteleer valt uiteen in elasticiteitsleer, plasticiteitsleer en breukleer, waarbij gebruik wordt gemaakt van theoretische mechanica, wiskunde en materiaalkunde. Sterkteleer is belangrijk bij het ontwerp van stilstaande en bewegende constructies in de bouwkunde en de werktuigkunde.

Inhoud

Basisbegrippen

- Belastingen
- Inwendige krachten en koppels
- Spanningen
- Elasticiteitsmodulus
- Kwadratisch oppervlaktemoment
- Buiging en afschuiving

Soorten lastgevallen

De verschillende soorten belastingen

- Trek en druk
- Buiging
  - Afschuiving
    - Vereenvoudigde formules
    - Formule voor afschuiving bij balken
- Wringing (torsie)

Diepergaande uitleg

Zie ook

Publicaties

Basisbegrippen

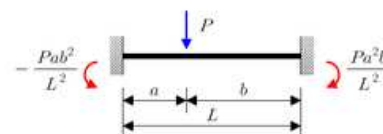
Belastingen

Een belasting is het geheel van krachten en momenten dat inwerkt op een voorwerp of constructie. De belastingen die door een constructie moeten kunnen worden weerstaan, zijn:

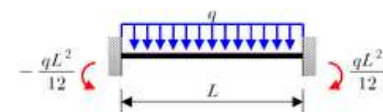
- nuttige belasting, die volgt uit de functie van de constructie;
- eigen gewicht;
- toevallige belastingen, zoals wind of sneeuw;
- steunpuntsreacties.

Dit geheel zijn de uitwendige krachten. Een belasting kan op verschillende manieren op de constructie werken:

- volumebelasting;
- oppervlaktebelasting;
- lijnlast;
- puntlast;

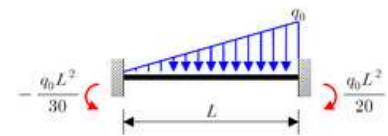

Puntlast

Gelijkmatig verdeelde belasting

- verdeelde belasting:
  - gelijkmatig verdeelde belasting;
  - lineair verlopende belasting;
  - willekeurig verlopende belasting;
- koppel.

Lineair verlopende belasting

Inwendige krachten en koppels

Een belasting veroorzaakt een vormverandering. Zodra de belasting weggenomen wordt, zal het voorwerp zijn nieuwe vorm behouden of geheel of gedeeltelijk zijn oude vorm hernemen. De mate waarin dit gebeurt, hangt af van de veerkracht of elasticiteit van het materiaal. Deze wordt bepaald door de cohesie van de moleculen, waardoor er inwendige krachten optreden bij vormverandering. Deze inwendige krachten zijn onder te verdelen in:

- een normaalkracht F_n die loodrecht op de dwarsdoorsnede staat. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een trekkracht van de dwarsdoorsnede af en een drukkracht naar de dwarsdoorsnede toe;
- een buigend koppel die loodrecht werkt op de dwarsdoorsnede, waarbij de grootte wordt uitgedrukt als buigend moment M_b ;
- een dwarskracht F_d , ook wel schuifkracht genoemd, die zich in het vlak van de dwarsdoorsnede bevindt;
- een wringend koppel dat in het vlak van de dwarsdoorsnede werkt, waarbij de grootte wordt uitgedrukt als wringend moment M_w .

Spanningen

Een kracht F die op een oppervlakte A werkt, veroorzaakt een spanning σ :

$$\sigma = \frac{F}{A}$$

Net als kracht is spanning een richtingsgrootheid. Een willekeurig gerichte spanning kan onderverdeeld worden in een normaalspanning σ – trek- dan wel drukspanning – en een schuifspanning of wringenspanning τ .

Elasticiteitsmodulus

De optredende vervormingen zullen elastische vervorming veroorzaken tot de vloegrens, waarboven onomkeerbare plastische vervorming optreedt. In het elastisch gebied geldt de wet van Hooke, waarbij de rek ϵ die optreedt lineair afhankelijk is van de aangebrachte spanning σ , met als evenredigheidsconstante de elasticiteitsmodulus E :

$$\epsilon = \frac{\sigma}{E}$$

ϵ wordt bepaald met de trekproef en uitgezet tegenover de spanning in een trekkromme.

Kwadratisch oppervlaktemoment

De weerstand tegen buiging, wringing en knik wordt bepaald door het kwadratisch oppervlaktemoment of oppervlaktetraagheidsmoment.

Buiging en afschuiving

Soorten lastgevallen

Bij stilstaande of statische kracht is er een soort lastgeval: in rust. Bij bewegende of dynamische kracht zijn er twee soorten lastgevallen: de golvende en wisselende.

- in rust: De belasting van het bouwelement verandert niet, bijvoorbeeld draagkabel, pijler
- golvend: Het bouwelement wordt in één richting belast of ontspannen, bijvoorbeeld kabels van hefwerktuigen
- wisselend: De belasting van het bouwelement gebeurt in wisselende richting, bijvoorbeeld as op wisselende buiging

De verschillende soorten belastingen

De aard en hun formules.

Trek en druk

Formules voor enkelvoudige trek en/of druk

Normaalspanning

$$\sigma = \frac{F}{A}$$

Rek (verlenging per lengteëenheid)

$$\epsilon = \frac{\sigma}{E} = \frac{F}{EA}$$

De factor EA is de rekstijfheid.

Verlenging voor homogene doorsneden

$$\delta = \int_0^L \epsilon dx = \int_0^L \frac{\sigma}{E} dx = \int_0^L \frac{F}{E \cdot A} dx$$

Wanneer E en A constant zijn:

$$\delta = \frac{F \cdot L}{E \cdot A}$$

waarbij:

- σ : normaalspanning (trek of druk) in N/mm²,
- F : trek- of drukkracht in N,
- E : elasticiteitsmodulus in N/mm²,
- δ : Verlenging in mm,
- ϵ : Langsrek (verlenging per lengteëenheid),
- A : oppervlakte van de dwarsdoorsnede in mm²;
- L : lengte in mm;

Buiging

formules

Normaalspanning

$$\sigma = \frac{M_b \cdot y}{I}$$

met

$$I = \int_A y^2 dA$$

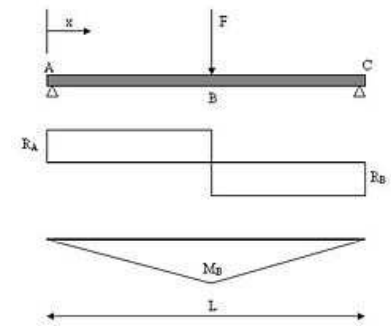
Rek (verlenging per lengteëenheid)

$$\epsilon = \frac{\sigma}{E} = \frac{y}{\rho}$$

Kromming van de neutrale vezel

$$\rho^{-1} = \frac{M_b}{EI}$$

De factor EI is de buigstijfheid.

Aan beide zijden ondersteunde balk met in het midden een puntbelasting. Daaronder de dwarskrachtenlijn en daaronder de buigende-momentenlijn

waarbij:

- σ : normaalspanning in een punt in N/mm²,
- M_b : buigmoment op de dwarsdoorsnede in Nmm,
- y : de afstand tot de neutrale vezel in mm,
- I : oppervlaktetraagheidsmoment in mm⁴,
- ε : rek (verlenging per lengteëenheid) in mm/mm,
- ρ : kromtestraal van de neutrale vezel in mm,
- A : Oppervlakte van de dwarsdoorsnede in mm²,
- E : elasticiteitsmodulus in N/mm²,

Afschuiving

Vereenvoudigde formules

Onderstaande vereenvoudigde formules zijn alleen toepasbaar op klinknagels, bout- en lasverbindingen en andere situaties waar de dwarskracht rechtstreeks aangrijpen in het vlak van de afschuiving.

Schuifspanning

$$\tau = \frac{T}{A}$$

Glijdingshoek

$$\gamma = \frac{\tau}{G} = \frac{T}{GA}$$

waarbij

- τ : schuifspanning in een punt in N/mm²,
- T : dwarskracht op de dwarsdoorsnede in N,
- A : Oppervlakte van de dwarsdoorsnede in mm²,
- G : glijdingsmodulus in N/mm²,
- γ : glijdingshoek in radialen.

Formule voor afschuiving bij balken

De vereenvoudigde aannames zoals hierboven zijn niet toepasbaar op balken. Hiervoor werd een verbeterde theorie opgesteld, de Jourawski-formule.

Schuifspanning in een punt

$$\tau = \frac{T \cdot S}{b \cdot I}$$

waarbij

- τ : schuifspanning in een punt in N/mm²,
- T : dwarskracht op de dwarsdoorsnede in N,
- S : statisch moment ten opzichte van het beschouwde punt in mm³,
- I : oppervlaktetraagheidsmoment in mm⁴,
- b : breedte van de dwarsdoorsnede ter hoogte van het beschouwde punt in mm,

Wringing (torsie)

formules

Voor cirkelvormige dwarsdoorsnedes gelden volgende formules:

schuifspanning

$$\tau = \frac{M_w \cdot \rho}{I_p}$$

met

$$I_p = \int_A \rho^2 dA$$

wringingshoek per lengteëenheid

$$\theta = \frac{M_w}{G I_p}$$

De factor $G I_p$ heet de wringstijfheid.

rotatiehoek van verschillende dwarsdoorsnedes A en B ten opzichte van elkaar

$$\psi_{A-B} = \int_A^B \theta dx = \int_A^B \frac{M_w}{G I_p} dx$$

Voor constante doorsnedes en wringmoment wordt dit

$$\psi_{A-B} = \frac{M_w L}{G I_p}$$

waarbij:

- τ : schuifspanning in een punt in N/mm²,
- M_w : wringmoment op de dwarsdoorsnede in Nmm,
- ρ : afstand tot het middelpunt van de dwarsdoorsnede in mm,
- I_p : polair traagheidsmoment in mm⁴,
- A : Oppervlakte van de dwarsdoorsnede in mm²,
- θ : wringingshoek per lengteëenheid in radiaal/mm,
- G : glijdingsmodulus in N/mm²,
- L : de afstand tussen dwarsdoorsnedes A en B in mm,
- ψ : rotatiehoek in radialen.

Diepergaande uitleg

Een diepergaande behandeling van de sterkteleer is te vinden in het Wikibook [Sterkteleer](#).

Zie ook

▪ Deflectie	▪ Mechanica	▪ Wringspanning	▪ Lijst van materiaaleigenschappen	▪ Boogbrug
▪ Schuifspanning	▪ Rek (fysica)	▪ Afschuiving	▪ Mechanische materiaaleigenschappen	▪ Dwarscontractie
▪ Eulerknik	▪ Spanning-rekdiagram	▪ Vloeigrens	▪ Betondruksterkte	▪ Poisson-factor
▪ Buiging (mechanica)	▪ Stijfheid	▪ Wet van Hooke	▪ Drukkracht	
▪ Rekspanning	▪ Trekproef	▪ Spanning-rekdiagram	▪ Vermoeiing	
	▪ Trekspanning			

Publicaties

- [Adolf Lubbertus Bouma, *Toegepaste mechanica : wetenschap of gereedschap?* \(<https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uid:beec8a88-e918-4523-a6cc-85c5c4c6f1e0>\), Delftse Universitaire Pers, 1986.](https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uid:beec8a88-e918-4523-a6cc-85c5c4c6f1e0)
- [Jelle Witteveen, *Lessen uit de geschiedenis van de toegepaste mechanica* \(<https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uid:024704e4-6ffd-410b-ae98-37b37475fe37?collection=research>\), Intreerede TH Delft, Delftse Universitaire Pers, 1976.](https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uid:024704e4-6ffd-410b-ae98-37b37475fe37?collection=research)

Wikibooks heeft meer over dit onderwerp: ***Sterkteleer***.

Materiaalconstante

Reactie op aangebrachte spanning: elasticiteitsmodulus · poissonfactor · schuifmodulus · compressiemodulus · hardheid
Tijdens trekproef, aflezen van het spanning- proportionaliteitsgrens · vloeigrens · treksterkte · breukspanning en -rek · taaiheid en
rekdiagram: brosheid

Bibliografische informatie

[weergeven]

Overgenomen van "<https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Sterkteleer&oldid=56021575>"

Deze pagina is voor het laatst bewerkt op 7 apr 2020 om 15:19.

De tekst is beschikbaar onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding/Gelijk delen, er kunnen aanvullende voorwaarden van toepassing zijn. Zie de [gebruiksvoorwaarden](#) voor meer informatie.

Wikipedia® is een geregistreerd handelsmerk van de [Wikimedia Foundation, Inc.](#), een organisatie zonder winstoogmerk.